

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII

м. К и ї в
18 лютого 2020 року
№ 2-р/2020

Справа № 1-15/2018(4086/16)

Велика палата Конституційного Суду України у складі суддів:

Тупицького Олександра Миколайовича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Завгородньої Ірини Миколаївни,
Касмініна Олександра Володимировича,
Колісника Віктора Павловича,
Кривенка Віктора Васильовича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мойсика Володимира Романовича,
Первомайського Олега Олексійовича,
Саса Сергія Володимировича,
Сліденка Ігоря Дмитровича – доповідача,
Філюка Петра Тодосьовича,
Юровської Галини Валентинівни,

розглянула на пленарному засіданні справу за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22,

23, 25 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Сліденка І.Д. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. До Конституційного Суду України звернувся Верховний Суд України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами (далі – Закон № 1402).

Зазначеними положеннями Закону № 1402 передбачено, зокрема, утворення Верховного Суду; припинення діяльності та ліквідацію Верховного Суду України; проведення конкурсу на посади суддів Верховного Суду; участь суддів, повноваження яких припинилися у зв'язку із закінченням п'ятирічного строку, на який їх було призначено, у конкурсі на посаду судді на засадах, передбачених Законом № 1402; звільнення судді з посади за рішенням Вищої ради правосуддя у разі виявлення за результатами оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності чи відмови судді від такого оцінювання; надання лише суддям, які за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердили відповідність займаній посаді (здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді), права на отримання суддівської винагороди та щомісячного довічного грошового утримання у розмірах, визначених Законом № 1402.

Верховний Суд України вважає, що Верховна Рада України, закріпивши на законодавчому рівні порядок припинення діяльності та ліквідації

Верховного Суду України, вийшла за межі повноважень, визначених у Конституції України. На думку суб'єкта права на конституційне подання, семантична зміна назви з „Верховний Суд України“ на „Верховний Суд“ за відсутності зміни правового статусу не може бути підставою для припинення діяльності та ліквідації Верховного Суду України як конституційного органу державної влади у спосіб, визначений у Законі № 1402.

Автор клопотання зазначає, що „судді Верховного Суду України були обрані на посади безстроково, пройшовши всі передбачені законодавством, що регламентує порядок діяльності судів і суддів, процедури, і можуть бути усунені з посад лише у випадках, передбачених цим законодавством, включаючи не підтвердження відповідності займаній посаді“.

Верховний Суд України вважає, що оспорюваними положеннями пункту 17 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 „створено нову самостійну норму щодо поведінки... суддів, у яких сплинув п'ятирічний строк призначення, та стосовно участі їх у конкурсі, у зв'язку із чим створюється правова невизначеність між основними положеннями Прикінцевих та перехідних положень Закону № 1402–VIII, що суперечить частині першій статті 8, частинам першій, п'ятій і шостій статті 126 Основного Закону України“.

На думку Верховного Суду України, положення абзацу другого пункту 20 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 встановлюють додаткову підставу для звільнення судді з посади, не передбачену Основним Законом України, що суперечить частинам першій, другій статті 8, частинам першій, п'ятій, шостій статті 126 Конституції України.

Неконституційність положень пункту 25 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 Верховний Суд України обґрунтовує тим, що його положеннями „створено правову невизначеність й щодо його застосування до суддів, які йдуть у відставку після набрання чинності цим Законом, у частині розміру щомісячного довічного грошового утримання, на який вони мають право як судді у відставці“.

Суб'єкт права на конституційне подання стверджує, що положення пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 суперечать вимогам статті 6, частин першої, другої статті 8, частини другої статті 19, частин першої, другої статті 24, частин першої, другої статті 55, частин першої, п'ятої, шостої статті 126 Конституції України.

2. Конституційний Суд України, вирішуючи порушені в конституційному поданні питання, виходить із такого.

У Конституції України визначено, що Україна є демократична, правова держава (стаття 1); органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6); в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на її основі і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8).

Визначальною властивістю судової влади в демократичній правовій державі є її самостійність, що означає її інституційну відокремленість від органів законодавчої та виконавчої влади, неприпустимість впливу останніх на виконання суддями їх професійних функцій, у тому числі й у спосіб не обумовленої суспільними прагненнями законодавчої реорганізації, зміни системи судоустрою. Належно виконувати свою конституційну функцію щодо здійснення правосуддя в Україні (частина перша статті 124 Конституції України) може лише незалежна, позаполітична судова влада, складовою якої є закріплені Конституцією України суди.

3. Європейська Комісія „За демократію через право“ (Венеційська Комісія) у своїх висновках висловила позиції стосовно того, що під час прийняття нової конституції її перехідні положення не повинні

використовуватися як спосіб припинення повноважень осіб, обраних чи призначених за раніше чинною конституцією; звільнення всіх суддів, крім виключних випадків, таких як порушення конституційної тягlosti, не відповідає європейським стандартам та принципу верховенства права; замінити всіх суддів неможливо без шкоди для безперервності відправлення правосуддя (пункт 111 Висновку щодо Закону CLXII 2011 року про правовий статус та винагороду суддів та Закону CLXI 2011 року про організацію та адміністрування судів Угорщини від 16–17 березня 2012 року, пункт 37 Висновку щодо проекту змін до Конституції України в частині правосуддя від 23–24 жовтня 2015 року).

4. Верховна Рада України, приймаючи закони, не має права допускати невідповідностей щодо будь-яких положень, прямо закріплених в Конституції України (третє речення абзацу четвертого пункту 1 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 23 грудня 1997 року № 7-зп). Таким чином, Верховна Рада України, приймаючи закони України на виконання відповідних норм Конституції України, повинна дотримуватись конституційно визначених меж, зокрема тих, що стосуються статусу, організації, функціонування, діяльності як відповідних органів, так і їх посадових осіб.

Конституційний Суд України вважає, що органи державної влади, закріплені в Конституції України, мають особливий статус конституційних органів, тому ліквідація, зміна найменування, а також перегляд їх конституційно визначених функцій і повноважень у спосіб, що істотно (докорінно) змінює їх конституційну природу, можливі лише після внесення змін до Основного Закону України у порядку, передбаченому його розділом XIII „Внесення змін до Конституції України“.

5. Конституційний Суд України виходить з того, що при внесенні змін до Конституції України має бути забезпечений принцип інституційної безперервності, який означає, що органи державної влади, встановлені Основним Законом України, продовжують функціонувати в інтересах Українського народу та реалізовувати свої повноваження, виконувати завдання і функції, визначені у Конституції України, незалежно від цих змін, якщо тільки цими змінами не передбачено істотну (докорінну) зміну їх конституційного статусу, у тому числі їх ліквідацію.

6. У Конституції України до внесення змін Законом України „Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)“ від 2 червня 2016 року № 1401–VIII (далі – Закон № 1401) було передбачено, що Верховний Суд України має статус найвищого судового органу у системі судів загальної юрисдикції (частина друга статті 125). Після набрання чинності Законом № 1401, яким внесено зміни до Конституції України, Верховний Суд набув статусу найвищого суду у системі судоустрою України (частина третя статті 125 Основного Закону України).

7. Системний аналіз положень Конституції України „найвищий судовий орган у системі судів загальної юрисдикції“ та „найвищий суд у системі судоустрою України“ у взаємозв'язку з положеннями законів України з питань судоустрою та судочинства дає Конституційному Суду України підстави стверджувати, що вилучення слова „України“ – власної назви держави – із словесної конструкції „Верховний Суд України“ не вплинуло на конституційний статус цього органу державної влади.

За своєю юридичною природою найвища інстанція судової гілки влади має забезпечувати єдність та сталість судової практики всіх судів, які входять до системи судоустрою України, а тому її конституційний статус полягає у безперервності здійснення повноважень від часу прийняття

Основного Закону України. Законом № 1401 не змінено конституційних функцій Верховного Суду України та його місця у системі судоустрою України. Крім того, Законом № 1401 не скасовано та не обмежено прав і свобод людини і громадянина, на чому наголошено у висновках Конституційного Суду України від 20 січня 2016 року № 1-в/2016, від 30 січня 2016 року № 2-в/2016.

Таким чином, системний аналіз змін до Конституції України, внесених Законом № 1401, вказує на те, що вони не були спрямовані на припинення діяльності та ліквідацію Верховного Суду України як органу державної влади через вилучення слова „України“ – власної назви держави – із словесної конструкції „Верховний Суд України“.

Конституційний Суд України вважає, що Закон № 1401 не порушив принципу інституційної безперервності функціонування найвищого інституту судової влади, який після набрання чинності Законом № 1401 продовжує діяти під назвою „Верховний Суд“.

8. Конституційний Суд України розглядає положення пунктів 4, 8, 9, 11, 13 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 як такі, що прийняті з метою юридичного регулювання функціонування найвищого суду у системі судоустрою України, який після внесення змін до Конституції України Законом № 1401 функціонує під назвою „Верховний Суд“. Таким чином, в аспекті питань, порушених у конституційному поданні, підстав для визнання цих положень такими, що суперечать Конституції України, немає.

9. Відповідно до пункту 17 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 „повноваження суддів, призначених на посаду строком на п'ять років до набрання чинності цим Законом, припиняються із закінченням строку, на який їх було призначено. Судді, повноваження яких припинилися у зв'язку із закінченням такого строку, можуть бути призначені на посаду судді за результатами конкурсу, що проводиться в порядку, встановленому цим Законом“.

Згідно з положеннями Конституції України до внесення змін Законом № 1401 „перше призначення на посаду професійного судді строком на п'ять років здійснюється Президентом України. Всі інші судді, крім суддів Конституційного Суду України, обираються Верховною Радою України безстроково, в порядку, встановленому законом“ (частина перша статті 128); суддя звільняється з посади органом, що його обрав або призначив, у разі „закінчення строку, на який його обрано чи призначено“ (пункт 1 частини п'ятої статті 126).

У Конституції України після внесення змін Законом № 1401 закріплено, що суддя обіймає посаду безстроково; призначення на посаду судді здійснюється за конкурсом, крім випадків, визначених законом; у випадках реорганізації чи ліквідації окремих судів, утворених до набрання чинності Законом № 1401, судді таких судів мають право подати заяву про відставку або заяву про участь у конкурсі на іншу посаду судді в порядку, визначеному законом; особливості переведення судді на посаду в іншому суді можуть бути визначені законом (частина п'ята статті 126, частина друга статті 128, підпункт 5 пункту 16¹ розділу XV „Перехідні положення“).

Відповідно до підпункту 2 пункту 16¹ розділу XV „Перехідні положення“ Основного Закону України повноваження суддів, призначених на посаду строком на п'ять років, припиняються із закінченням строку, на який їх було призначено; такі судді можуть бути призначені на посаду судді в порядку, визначеному законом.

Верховна Рада України, приймаючи рішення про необхідність участі суддів, повноваження яких припинилися у зв'язку із закінченням строку, на який їх було призначено, у конкурсі на зайняття посади судді, діяла у межах своїх конституційних повноважень щодо реалізації вимог підпункту 4 пункту 16¹ розділу XV „Перехідні положення“ Конституції України. Участь таких суддів у цьому конкурсі на загальних засадах узгоджується з вимогами частини першої статті 8, частин першої, п'ятої, шостої статті 126, частини другої статті 128 Основного Закону України.

10. Положення пункту 17 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 у межах питань, порушених у конституційному поданні, не суперечать Конституції України.

11. Згідно з пунктом 7 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 «з дня початку роботи Верховного Суду у складі, визначеному цим Законом, Верховний Суд України, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий господарський суд України, Вищий адміністративний суд України припиняють свою діяльність та ліквідуються у встановленому законом порядку. До припинення діяльності статус, структура, повноваження, порядок роботи, права, обов'язки, гарантії суддів цих судів визначаються Законом України „Про судоустрій і статус суддів“ (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41–45, ст. 529; 2015 р., №№ 18–20, ст. 132 із наступними змінами)».

Відповідно до пункту 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 „судді Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України мають право брати участь у конкурсі на посади суддів Верховного Суду у відповідних касаційних судах у порядку, визначеному цим Законом.

У разі якщо кандидати з числа суддів мають однакову позицію за рейтингом, визначеним за результатами кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Верховного Суду, при всіх інших рівних умовах перевага надається судді, який має більший стаж роботи в судах касаційної інстанції чи Верховному Суді України“.

12. Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України (частина третя статті 125 Конституції України); незалежність і недоторканність суддів гарантуються Конституцією і законами України (частина перша статті 126 Конституції України).

Згідно з положеннями підпункту 4 пункту 16¹ розділу XV „Перехідні положення“ Основного Закону України «відповідність займаній посаді судді, якого призначено на посаду строком на п'ять років або обрано суддею безстроково до набрання чинності Законом України „Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)“, має бути оцінена в порядку, визначеному законом. Виявлення за результатами такого оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності чи відмова судді від такого оцінювання є підставою для звільнення судді з посади. Порядок та вичерпні підстави оскарження рішення про звільнення судді за результатами оцінювання встановлюються законом».

Конституційний Суд України зазначає, що вказані положення Основного Закону України мають загальний характер. Тому положення Конституції України, що стосуються, в тому числі, проходження оцінювання суддів, повинні бути деталізовані в законі і враховувати систему взаємопов'язаних норм Конституції України, зокрема її статей 125, 126, 128. Оскільки Верховний Суд – конституційний орган, до його суддів повинен бути встановлений особливий порядок регулювання їх діяльності.

Конституційний Суд України наголошує, оскільки судді Верховного Суду України – судді найвищого суду, закріпленого у Конституції України, враховуючи незмінність їх статусу, законодавець має передбачити спеціальну процедуру та критерії оцінювання цих суддів.

13. Порівняльний аналіз положень Конституції України до та після внесення до неї змін Законом № 1401, приписів Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI зі змінами та Закону № 1402 дає Конституційному Суду України підстави для висновку, що немає відмінностей між юридичним статусом судді Верховного Суду України та судді Верховного Суду.

Конституційний Суд України зауважує, що перейменування закріпленого в Конституції України органу – Верховного Суду України – не може відбуватися без переведення суддів Верховного Суду України на посади суддів Верховного Суду, оскільки немає відмінностей між юридичним статусом судді Верховного Суду України та судді Верховного Суду, а вилучення слова „України“ – власної назви держави – з словесної конструкції „Верховний Суд України“ не може бути підставою для звільнення всіх суддів Верховного Суду України або їх переведення до іншого суду, тим більше суду нижчої інстанції.

Таким чином, Конституційний Суд України дійшов висновку, що судді Верховного Суду України мають продовжувати здійснювати свої повноваження як судді Верховного Суду. Відтак фактична диференціація суддів Верховного Суду України та суддів Верховного Суду не узгоджується з принципом незмінюваності суддів, що є складовою конституційної гарантії незалежності суддів.

14. Положення пункту 7 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 „та ліквідуються“ в частині Верховного Суду України та положення пункту 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 „судді Верховного Суду України“ суперечать вимогам статті 6, частин першої, другої статті 8, частини другої статті 19, частин першої, другої статті 55, частини першої статті 125 Конституції України.

15. Згідно з положеннями пункту 25 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 «право на отримання щомісячного довічного грошового утримання у розмірі, визначеному цим Законом, має суддя, який за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердив відповідність займаній посаді (здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді) або призначений на посаду судді за результатами конкурсу, проведеного після набрання чинності цим Законом, та працював на посаді судді щонайменше три роки з дня

прийняття щодо нього відповідного рішення за результатами такого кваліфікаційного оцінювання або конкурсу.

В інших випадках, коли суддя іде у відставку після набрання чинності цим Законом, розмір щомісячного довічного грошового утримання становить 80 відсотків суддівської винагороди, обчисленої відповідно до положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41–45, ст. 529; 2015 р., №№ 18–20, ст. 132 із наступними змінами). За кожний повний рік роботи на посаді судді понад 20 років розмір щомісячного довічного грошового утримання збільшується на два відсотки грошового утримання судді, але не може бути більшим ніж 90 відсотків суддівської винагороди судді, обчисленої відповідно до зазначеного Закону».

16. Право судді на відставку є конституційною гарантією незалежності суддів (пункт 4 частини шостої статті 126 Конституції України).

Відставка судді є особливою формою звільнення його з посади за власним бажанням та обумовлена наявністю в особи відповідного стажу роботи на посаді судді; наслідком відставки є, зокрема, припинення суддею своїх повноважень з одночасним збереженням за ним звання судді і гарантій недоторканності, а також набуттям прав на виплату вихідної допомоги та отримання пенсії або щомісячного довічного грошового утримання (абзац четвертий підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 19 листопада 2013 року № 10-рп/2013).

Визначені Конституцією та законами України гарантії незалежності суддів є невід’ємним елементом їх статусу, поширюються на всіх суддів України та є необхідною умовою здійснення правосуддя неупередженим, безстороннім і справедливим судом; такими гарантіями є надання їм за рахунок держави матеріального забезпечення (суддівська винагорода, пенсія, щомісячне довічне грошове утримання тощо) та надання їм у майбутньому статусу судді у відставці; право судді у відставці на пенсійне або щомісячне довічне грошове утримання є гарантією належного здійснення правосуддя і незалежності

працюючих суддів та дає підстави висувати до суддів високі вимоги, зберігати довіру до їх компетентності і неупередженості; щомісячне довічне грошове утримання судді спрямоване на забезпечення гідного його статусу життєвого рівня, оскільки суддя обмежений у праві заробляти додаткові матеріальні блага, зокрема обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу; конституційний принцип незалежності суддів означає, в тому числі, конституційно обумовлений імператив охорони матеріального забезпечення суддів від його скасування чи зниження досягнутого рівня без відповідної компенсації як гарантію недопущення впливу або втручання у здійснення правосуддя; конституційний статус судді передбачає достатнє матеріальне забезпечення судді як під час здійснення ним своїх повноважень (суддівська винагорода), так і в майбутньому у зв'язку з досягненням пенсійного віку (пенсія) чи внаслідок припинення повноважень і набуття статусу судді у відставці (щомісячне довічне грошове утримання); статус судді та його елементи, зокрема матеріальне забезпечення судді після припинення його повноважень, є не особистим привілеєм, а засобом забезпечення незалежності працюючих суддів і надається для гарантування верховенства права та в інтересах осіб, які звертаються до суду та очікують неупередженого правосуддя (абзаци п'ятий, шостий підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 3 червня 2013 року № 3-рп/2013).

Конституційний Суд України зазначає, що розмір щомісячного довічного грошового утримання суддів, які не проходили оцінювання за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності та вийшли у відставку, відрізняється від розміру щомісячного довічного грошового утримання суддів, які вийдуть у відставку після успішного проходження такого оцінювання.

Отже, судді, які вже перебувають у відставці та досягли шістдесятип'ятирічного віку, з об'єктивних причин не мають можливості пройти кваліфікаційне оцінювання на відповідність займаній посаді і пропрацювати після цього три роки, що є обов'язковою умовою для отримання

щомісячного довічного грошового утримання у розмірі, визначеному Законом № 1402.

Конституційний Суд України вважає, що щомісячне довічне грошове утримання судді у відставці має бути співмірним із суддівською винагородою, яку отримує повноважний суддя. У разі збільшення розміру такої винагороди перерахунок раніше призначеного щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці має здійснюватися автоматично. Встановлення різних підходів до порядку обчислення розміру щомісячного довічного грошового утримання суддів порушує статус суддів та гарантії їх незалежності.

17. Запровадження згідно із положеннями пункту 25 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 різних підходів до порядку обчислення розміру щомісячного довічного грошового утримання суддів, які виходять у відставку, суперечить положенням частини першої статті 126 Основного Закону України щодо гарантування незалежності суддів Конституцією і законами України.

18. Згідно з частиною четвертою статті 63 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Велика палата Конституційного Суду України закриває конституційне провадження у справі, якщо під час пленарного засідання будуть виявлені підстави для відмови у відкритті конституційного провадження, передбачені статтею 62 цього закону.

19. Автори клопотання порушили перед Конституційним Судом України питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 20 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402, якими передбачено: «Відповідність займаній посаді судді, якого призначено на посаду строком на п'ять років або обрано суддею безстроково до набрання чинності Законом України „Про внесення змін до Конституції України (щодо

правосуддя)“, оцінюється колегіями Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в порядку, визначеному цим Законом.

Виявлення за результатами такого оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності чи відмова судді від такого оцінювання є підставою для звільнення судді з посади за рішенням Вищої ради правосуддя на підставі подання відповідної колегії Вищої кваліфікаційної комісії суддів України».

За частиною третьою статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні щодо конституційності акта (його окремих положень) має зазначатися, зокрема, обґрунтування тверджень щодо неконституційності акта (його окремих положень).

З аналізу конституційного подання випливає, що в ньому не наведено обґрунтування тверджень щодо неконституційності положень пункту 20 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402.

20. Конституційний Суд України вважає, що є підстави для закриття конституційного провадження у справі в частині перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) положень пункту 20 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 згідно з пунктом 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

21. Суб'єкт права на конституційне подання порушив перед Конституційним Судом України питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402, згідно з якими:

– «право на отримання суддівської винагороди у розмірах, визначених цим Законом, мають судді, які за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердили відповідність займаній посаді (здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді) або призначені на посаду за результатами конкурсу,

проведеного після набрання чинності цим Законом“; „судді, які на день набрання чинності цим Законом пройшли кваліфікаційне оцінювання та підтвердили свою здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді, до 1 січня 2017 року отримують суддівську винагороду, визначену відповідно до положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41–45, ст. 529; 2015 р., №№ 18–20, ст. 132 із наступними змінами)» (пункт 22);

– «до проходження кваліфікаційного оцінювання суддя отримує суддівську винагороду, визначену відповідно до положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41–45, ст. 529; 2015 р., №№ 18–20, ст. 132 із наступними змінами)» (пункт 23).

Підпунктом 16 (який набрав чинності з 1 січня 2020 року) пункту 1 розділу I Закону України «Про внесення змін до Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» від 16 жовтня 2019 року № 193–IX пункти 22, 23 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ із Закону № 1402 виключені.

22. Конституційний Суд України вважає, що є підстави для закриття конституційного провадження у справі в частині перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) положень пунктів 22, 23 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 1402 згідно з пунктом 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 151², 152, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 35, 62, 63, 65, 66, 74, 84, 88, 89, 91, 92, 94 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Конституційний Суд України

в и р і ш и в:

1. Визнати такими, що відповідають Конституції України (є конституційними), положення пунктів 4, 8, 9, 11, 13, 17 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами.

2. Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами:

- пункту 7 „та ліквідується“ в частині Верховного Суду України;
- пункту 14 „судді Верховного Суду України“;
- пункту 25.

3. Положення Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами, визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення.

4. Закрити конституційне провадження у справі в частині перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) положень:

– пункту 20 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами на підставі пункту 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом;

– пунктів 22, 23 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами на підставі пункту 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

5. Рекомендувати Верховній Раді України невідкладно привести положення законодавства України у відповідність до цього Рішення.

6. Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим, остаточним та таким, що не може бути оскаржено.

Рішення Конституційного Суду України підлягає опублікуванню у „Віснику Конституційного Суду України“.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ